



Міністерство охорони здоров'я України  
Міністерство освіти і науки України  
Національний фармацевтичний університет  
Кафедра фармацевтичної хімії  
Кафедра загальної хімії  
Українське товариство з медичної хімії

Міжнародна internet-конференція

# Modern chemistry of medicines

7 листопада 2025 р.  
м. Харків, Україна

Посвідчення Державної наукової  
установи «Український інститут  
науково-технічної експертизи та  
інформації» № 850 від 26.12.2024 р.



## Захист прав споживачів у правовідносинах, пов'язаних із обігом неякісних лікарських засобів

Тетяна Коляда

Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна  
[takolyada@ukr.net](mailto:takolyada@ukr.net)

**Вступ.** Захист прав споживачів у сфері обігу лікарських засобів є одним із ключових напрямів державної політики у галузі охорони здоров'я та правового регулювання економічних відносин. Проблема обігу неякісних, фальсифікованих чи небезпечних лікарських засобів безпосередньо загрожує життю та здоров'ю громадян, підриває довіру до системи охорони здоров'я і фармацевтичного ринку. В умовах євроінтеграційних процесів в Україні актуалізується необхідність удосконалення правових механізмів контролю якості лікарських засобів, посилення відповідальності суб'єктів господарювання та забезпечення ефективного захисту прав споживачів відповідно до європейських стандартів.

**Матеріали та методи.** Дослідження ґрунтується на аналізі Конституції України, Законів України, підзаконних актів і європейських нормативів. Використано формально-юридичний та порівняльно-правовий методи оцінки правового регулювання і механізмів захисту прав споживачів у сфері обігу лікарських засобів.

**Результати та обговорення.** Захист прав споживачів у сфері обігу лікарських засобів є важливою складовою правового механізму забезпечення якості медичних послуг і безпеки громадян. Система правового регулювання цієї сфери в Україні базується на положеннях Конституції України, законів «Про лікарські засоби», «Про захист прав споживачів» та низки підзаконних актів, що визначають вимоги до виробництва, контролю, реалізації та реклами лікарських засобів.

Водночас, практика свідчить про наявність низки проблем, серед яких - поширення фальсифікованих препаратів, недостатній контроль за дотриманням стандартів якості, прогалини у відповідальності суб'єктів фармацевтичного ринку. Такі порушення призводять до зниження рівня довіри споживачів і створюють ризики для здоров'я населення.

Особливої уваги потребує удосконалення механізму державного нагляду. Повноваження Державної служби України з лікарських засобів та контролю за наркотиками мають бути розширені у частині моніторингу ринку та оперативного реагування на факти обігу неякісної продукції. Також важливо забезпечити прозорість процедур реєстрації та ліцензування, що мінімізує можливість виходу на ринок небезпечних лікарських засобів.

У контексті євроінтеграції Україна адаптує національне законодавство до норм ЄС, зокрема директив, які регламентують фармацевтичний нагляд, маркування та відповідальність за обіг неякісних препаратів. У цьому напрямі необхідним є посилення правових гарантій споживачів через ефективні механізми судового та адміністративного захисту, а також удосконалення інформаційної політики держави щодо просвіти громадян у сфері безпечного споживання лікарських засобів.

**Висновки.** Отже, забезпечення належного рівня захисту прав споживачів у фармацевтичній сфері потребує комплексного підходу - поєднання правового, інституційного та освітнього інструментарію. Це сприятиме підвищенню ефективності державного контролю, зниженню рівня обігу неякісних препаратів і формуванню свідомого споживчого середовища. Важливо також посилювати міжвідомчу координацію органів влади та впроваджувати сучасні цифрові технології у систему фармацевтичного нагляду.